

קבץ

תּוֹרַת הַנַּחֲלָה

דבורים נוראים ונפלאים, מעוררים מעירים ומחזקים, אשר מתוך הנחל נובע מקור חכמה נובעים, להחיות נפש כל חי ומשם ישקו העדרים, להחזיק בעבודת הבורא בכל דרגה שיהיו נמצאים

אשר נאמרו בסעודה שלישית מפי
מֶרֶן מוֹהֲרָא "ש" שְׁלִיט"א

שַׁבַּת קֹדֶשׁ פְּרֻשֶׁת בְּהַעֲלוֹתְךָ ה'תשע"ג

וידבר מענין השגת התכלית שהוא שעשוע עולם הפא, ומענין הנחגת הצדיקים בעת שיש מעוט אמונה בישראל, וידבר מענין ברפת הפרכות בכונה וענית אמן, ויעזר על אמונה וענוה, וידבר מענין אלהר ומידר וענין נבואה, ויגלה אורו ותפרך בבחירות נפלאה

יצא לאור ערב שבת פרשת בהעלותך תשע"ד
על ידי תלמידי מתיבתא 'חיבל הקדש' חסידי ברסלב
עיר הקדש ירושלים תובכ"א

הַפֶּתַח לְהַשִּׁיג אֶת הַקּוֹנְטֵרָס הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה
וְכָל סִפְרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהַר"ן מִבְּרֶסְלֵב זִי"ע
וְסִפְרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים:

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

יְבֵנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֵב

גָּלִיל.

בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית

מְתִיבְתָא הַיְכָל הַקְּדֹשׁ

Mesifta Heichal Hakodesh

1129 – 42nd Street

Brooklyn N.Y. 11219

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע באמצעות הדוא"ל
breslovinternational@gmail.com

סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית פְּרָשֶׁת בְּהַעֲלֹתְךָ ה'תּשַׁע"ג

מְאֹמֵר

וַיְהִי הָעָם בְּמַתְאֲנָנִים

בְּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית פְּרָשֶׁת בְּהַעֲלֹתְךָ, סְעֻדַת רַעְיוֹן דְּרַעְיוֹן, דְּבַר מוֹתְרָא"ש נ"י דְּכוּרִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד עַל פִּי דְּבָרֵי רַבְּנֵי ו"ל בְּלִקְוֵי מוֹתְרָן חֶלֶק א' סִימָן י"ח, הַמְדַבֵּר מִקְרוֹב הַתְּכֵלִית לְמַחְשָׁבוֹת בְּנֵי אָדָם עַל יְדֵי הַצְדִּיקִים, עֲנֵן שָׁם.

מִזֶּה הִיא הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה?

פֶּתַח וְאֹמֵר מוֹתְרָא"ש נ"י, רַבְּנֵי ו"ל אֹמְרֵי (מוֹתְרָא"ש נ"י חוֹר בְּקִצּוֹר עַל תְּמִצִּיּוֹת דְּבָרֵי רַבְּנֵי ו"ל בְּתוֹרָה זו): 'דַּע, כִּי לְכָל דְּבַר יֵשׁ תְּכֵלִית, וְלִתְכֵלִית יֵשׁ עוֹד תְּכֵלִית אַחֵר, גְּבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ, לְמִשְׁלָל: תְּכֵלִית בְּנֵי הַבֵּית כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לְאָדָם מְקוֹם לְנוּחַ, וְתְכֵלִית הַמְּנוּחָה כְּדֵי שְׂיִיכַל בְּכַח הַזֶּה לְעַבֵּד אֶת הַשָּׁמַיִם, וְתְכֵלִית הָעֲבוּדָה וְכוּ'. וְדַע, שֶׁהַתְּכֵלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה הוּא שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא. וְאִי אֶפְשָׁר לְקַרֵּב זֹאת הַתְּכֵלִית לְמַחְשָׁבוֹת בְּנֵי אָדָם, כִּי זֹאת הַתְּכֵלִית עָלְיוֹ נֶאֱמַר (ישעיה סד, ג): "עֵינִי לֹא רָאִיתָ וְכוּ'", אֲבָל הַצְדִּיקִים בְּאֵמֶת, גַּם הֵם יְכוּלִים לְתַפֵּס בְּמַחְשַׁבְתָּם תְּכֵלִית עוֹלָם הַבָּא. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, לְפִי שְׂרִשׁוֹ שְׂיִישׁ לוֹ בְּתוֹךְ נְשֻׁמַּת הַצְדִּיק, בֶּן מִקְבֵּל מוֹמְנֵי גַם בֶּן זֹאת הַתְּכֵלִית, כְּפִי חֶפְרַת הַבְּעַם

ברחמנות, הינו בשבא אדם לכלל פעם, לא יפעל בפעם שום אכזריות, ואדרבא, ימתיק הפעם ברחמנות, בבחינת: (חבוק ג, ב): "ברגז רחם תזכור". ועל ידי זה גורם שגם אצל הצדיק נמתק החרון אף, ומתראה להנהיג העולם, כי זה שהצדיק בורח מהשררה והכבוד, ואינו רוצה להנהיג את העולם, זאת המחשבה בא להם מבחינת הסתרת פני השם, על ידי מעוט אמונה שיש בישראל, כי לפי רב הפירה, חס ושלום, פן הסתרת פני השם, ואין רוצה להנהיג אותם, אבל על ידי שנמתק הרגז וחרון אף על ידי רחמנות, אז נמתק החרון אף שיש בתוך הצדיקים על ידי הרחמנות, ואז הרחמנות גובר עליהם, ומרחמים על העולם ונתרצים בהנהגתו, ומקבלים על עצמן השררה של ההנהגה, ובזאת הרחמנות הם מנחיגים את העולם, בבחינת (ישעיה מט, י): "כי מרחמם ינהגם", ועל ידי זה יכולים להכניס השגת התכלית, שהוא שעשוע עולם הבא, במחשבות בני אדם וכו'; עין שם כל זאת בדברי רבנו ז"ל.

רבנו מגלה אורח זוכים להשתעשע בשעשוע עולם הבא

והספיר מוחרא"ש נ"י, כי הנה רבנו ז"ל מגלה בתורה זו דברים נפלאים מתכלית הבריאה, ואף יכולים להכניס את השגת התכלית הזאת במחשבות בני אדם, עד שיהיו דבוקים בה תמיד, כי תכלית הבריאה היא "שעשוע עולם הבא", הינו שיוזפה אדם בתים חיותו בעולם הזה, להשתעשע בשעשוע עולם הבא, ולהתענג על נעם

זיו השכינה באן בעולם הזה, בי זהו פרושו של "עולם הבא", עולם
 הבא באן למטה בעולם הזה, הינו ריהניות אלקותו יתברך המתלבשת
 בכל פרט ופרט של הבריאה הגשמית הזאת, ועקר עבודת אדם
 להפיר זאת, וכדאיתא בזהר הקדוש (פא לב ע"א): "בגין דאשתמודעין
 ליה" [בדי שיפירו אותו יתברך], הינו שיפירו את הקדוש-ברוך-הוא
 מכל פרטי הבריאה, ותקף ומיד בשאדם מכיר הקדוש-ברוך-הוא מכל
 פרטי הבריאה, ומחלל ומברך לשמו על כל הדברים הנפלאים שברא
 בעולמו, על ידי זה מתחיל להשתעשע בשעשוע דמלכא, שפרגיש נעם
 זיו שכינת עזו יתברך מכל דבר, והוא חי חיי עולם הבא, בעודנו
 מלבש בגוף גשמי בעולם הזה.

אין שום תכלית מהעולם הזה כשהוא לעצמו

וזוהי השגת התכלית, כי אין שום תכלית מגשמיות עולם הזה
 כשהוא לעצמו, וכמו שפעם אמר רבנו ז"ל (לקישי מוהר"ן חלק ב' סימן קיט),
 שאין נמצא "עולם הזה" בלל, רק או שאדם נמצא בגן עדן, על ידי
 שפושג את התכלית, ומשתעשע בשעשוע עולם הבא, או שנמצא
 בגיהנום, רחמנא ליצלו, על ידי שנסתרת ממונו התכלית, וכמו שנראה
 בחוש, שאנשים עוברים וקוים את הגיהנום בחיי חיותם בעולם הזה
 ממש, רחמנא ליצלו, מרב צרות ויפורים שעוברים עליהם, ולכן אין
 שום עצה אחרת לברח מכל יפורי עולם הזה, אלא על ידי תורה
 ותפלה מצוות ומעשים טובים, ולחפש את כבודו יתברך הננו

ומסתתר בתוך כל פרטי הבריאה, ואז יתחיל להיות חיי עולם הבא, ולהשתעשע בשעשוע עולם הבא בחיים חיותו עדין בעולם הזה.

על ידי הברכה שמברך את השם יתברך משיג אור אין סוף

וזוהי כלליות כל הברכות שתקנו לנו חכמינו הקדושים, על כל פרטי החיים: ברכות המצוות, ברכות הנהנין וברכות השחר. כי כל הברכות הללו מזכירות לאדם שלא ישכח את אלקותו יתברך הַגָּנוּז בתוך כל פרטי הבריאה. וכשאדם מברך את השם יתברך עליהם – מחו נעשה דבוק בו יתברך, ומשיג את תכלית העולם הבא, כי לפני שברך את הברכה היה האור אין סוף רחוק מדעת האדם מאד, אבל אחר הברכה הוא מתקשר אליו, ומתחיל להרגיש אותו בקרבו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לה ע"א), לענין ברפת הנהנין. שהגמרא שואלת סתירה, מצד אחד בתיב (תהלים כד, א): "לה' הארץ ומלוואה", ומצד נוסף בתיב (שם קטו, טז): "והארץ נתן לבני אדם!" ומתרצת: – "באן קדם ברכה באן לאחר ברכה". כי מקדם הברכה, היה הפל אין סוף! כי "לה' הארץ ומלוואה תבל ויושבי בה", ועדין רחוק מדעת בני אדם מאד, אבל לאחר הברכה נתקיים בו: "והארץ נתן לבני אדם" – שהפל נתון ביד האדם, ויש בו פח להפך את כל הגשמיות לרוחניות, ולמצא את אור אלקותו יתברך הַגָּנוּז בכל פרטי החיים.

מעלת המברך במתינות בכונה קראוי את מאה הברכות

ומחמת שהברכות כל פך מעולות, לכן חכמינו הקדושים מכנים את מאה הברכות שמברכים בכל יום – "מאה מצוות!" וכמו

שָׁאֲמְרוּ (ירושלמי ברכות דף סח ע"א): 'אָמַר רַבִּי מֵאִיר, אֵין לָךְ אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאֵינּוּ עוֹשֶׂה מֵאָה מְצוּוֹת בְּכָל יוֹם'. בִּי כָּל בְּרָכָה הִיא מְצוּהָ בְּפָנֵי עֲצֻמָּה, וּמִזְבִּירָה לְאָדָם אֶת הַתְּכֵלִית שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, וְהוּא מְסַבֵּב בְּמְצוּוֹת אֵלּוּ כָּל הַיּוֹם. בִּי הִנֵּה קָם בְּבֶקֶר וּמְבָרֵךְ בְּרֶפֶת הַשַּׁחַר, וּמוֹדָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָדִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּכָל יוֹם, וְהִנֵּה יוֹצֵא לְצַרְכּוֹ כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם, וּמוֹדָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ, שֶׁיִּכּוֹל לְדַחֹת הַפְּסֻלֹת וּלְנַקּוֹת אֶת גּוּפּוֹ, שְׂאֵם הִיָּה נִסְתָּם הַפְּתוּחָ אוֹ נִפְתַּח הַפְּתוּם, חֵם וְשָׁלוֹם, לֹא הִיָּה יָכוֹל לְהַתְקִיִּם אֲפִלּוּ שְׁעָה אַחַת (וכמוכא בַּטּוֹר אֶרֶץ הַיַּם סִימָן ו'). וְהִנֵּה אוֹכֵל וְשׁוֹתָה כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם, וּמְבָרֵךְ לְהַקְדוּשׁ— בְּרוּךְ—הוּא עַל כָּל מַה שֶׁבָּרָא לְהַחִיּוֹת בְּהֵם נֶפֶשׁ כָּל חַי, וְהִנֵּה מְבָרֵךְ בְּרֶפֶת הַמּוֹזוֹן, שֶׁהִיא מְצוּת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה, וּמַחֲלֵל לְשִׁמוֹ עַל הַפְּרִנְסָה, וְעַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל כָּל הַחֲסָד שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּכָל יְעַת. נִמְצָא, שֶׁהַבְּרָכוֹת מְזַכְּרוֹת אוֹתוֹ מְאֻלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ הַמְּחִיָּה אוֹתוֹ תָּמִיד, וּכְשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל עֲצֻמוֹ לְבָרֵךְ הַבְּרָכוֹת בְּמַתִּינּוֹת וּבְכּוֹנֵנָה בְּרֵאוּי, אֲזִי מְרַגֵּישׁ בְּהֵן אֹרֶךְ נְעֻרָב, וְגַם פּוֹתַח בְּרָכָה עֲלִיוֹנָה שֶׁמִּשָּׁם יוֹרֵד הַשְּׁפַע, וּכְמוֹכָא בְּסִפְרֵי הַמְּקַבְּלִים, שֶׁ'בְּרָכָה' הִיא מִלְשׁוֹן 'בְּרָכָה', עַד שֶׁעַל יְדֵהּ מִתְחִיל לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּשַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, וּלְחַשֵּׁיג תְּכֵלִית הַבְּרִיאָה, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא.

מַעֲלַת עֲנִיָּת אֲמֵן עַל הַבְּרָכוֹת וְעַל מְרִישׁ

וְיִזְתֵּר מְזוּהָ, אִם גַּם זוֹכֵה לְהַזְהֵר בְּעֲנִיָּת אֲמֵן עַל כָּל בְּרָכָה שֶׁשׁוֹמֵעַ, וְגַם מְזַכֵּר לְאַחֲרַיִם לְעֲנוֹת אֲמֵן עַל הַבְּרָכוֹת שֶׁהוּא מְבָרֵךְ, אֲזִי

שָׁכְרוּ גְדוֹל מְאֹד, וּכְדֹאִיתָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (עקב רעא ע"א) שְׁעָקַר חֲתִימַת
 וְקִיּוּם הַבְּרָכָה, הוּא עַל יְדֵי עֲנִיַת אָמוֹן, שְׁזָה כּוֹלֵל גַּם עֲנִיַת אָמוֹן עַל
 קְדִישׁוֹ, וְאָמוֹן יְהִי שְׁמִיּהָ רַבָּא מְבָרְךָ' וְגו', שְׁעָלוּ אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (ויקרא כ' ע"א): 'כָּל הָעוֹנָה אָמוֹן יְהִי שְׁמִיּהָ רַבָּה
 בְּכָל כַּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר דִּינוֹ שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה'. וְכֵן אֲמָרוּ בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ
 (תְּרוּמָה קכט ע"ב): 'דְּתַבְּר כָּל מְנַעֲוִילִין דְּפִרְזָלָא' (ששוכר כל מנעולים של ברזל). כִּי
 אֲמִירוֹת בְּרָכוֹת וְעֲנִיַת אָמֹנִים הֵן נִיצוּצֵי אֹר שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, הַמּוֹפְרִים
 לְאָדָם אֵת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַגָּנוּז בְּתוֹךְ כָּל פֶּרֶט שֶׁל הַבְּרִיאָה, וּכְשֶׁאָדָם
 מִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְאוֹמְרוֹן בְּשִׂמְחָה רַבָּה וּבְכֹנֶנֶת רְאוּיָהּ, עוֹלָה וּמְשַׁתְּעֵשֶׂע
 בְּשַׁעֲשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא.

כל אָמוֹן הוּא יְהוָה וְגַר מְאֹד שָׂאִין לְשַׁעַר...

וַיֵּשׁ לְאָדָם לְדַעַת, שֶׁכָּל אָמוֹן הוּא יְהוָה [אָמוֹן] בְּגִימְטְרִיא
 'יהוה'] וּכְשֶׁאָדָם בָּא לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וּלְבֵית הַכְּנֶסֶת, הָרִי זֶה כְּמוֹ
 שְׁמִירָקִים לְפָנָיו שְׁקִים שְׁלָמִים שֶׁל יְהוָה לְמִי, כִּי יֵשׁ לוֹ הַזְדַּמְנוּיּוֹת רַבּוֹת
 לְעֲנוּת "אָמוֹן", וְמִי שֵׁיֵשׁ לוֹ שֶׁכָּל, תּוֹפֵס בְּחֶשֶׁק וּזְרִיוֹת גְּדוֹל כָּל "אָמוֹן",
 וְזֶה הוּנָה וּרְכוּשׁוֹ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, וְרַק טַפְּשׁ וּכְסִיל יֵאָבֵד אוֹצְרוֹת
 כְּאֵלוֹ הַמְּנַחִים לְפָנָיו, וְתַחַת זֹאת יִבְחַר לְדַבֵּר דְּבוּרִים בְּטָלִים בְּבֵית
 הַכְּנֶסֶת בְּעַת הַתַּפְּלָה, שְׁבֻזָּה עוֹשֶׂה קְלָנְיָא בְּשִׂכְנֵינָתָא [קְלוֹן בְּשִׂכְנֵינָה]
 רַחֲמָנָא לִיצְלוֹ, כְּמוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (תְּרוּמָה קלא ע"ב). לְכֵן אֲשַׁרִי מִי שֵׂאִינוּ
 מִמֶּעַד עֲצָמוֹ וְנִזְהַר בְּכָל בְּרָכוֹתָיו וְעֲנִיַת אָמוֹן, פְּרָאוּי, כִּי אִזּוֹ תִהְיֶה לוֹ
 עֲשִׂירוֹת גְּדוֹלָה לְעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים.

עבודת הצדיקים להחזיר את התכלית הזאת באנשים

והנה הצדיקים עובדים כל ימיהם לקרב את התכלית הזאת למחשבות בני אדם, כי הם בעצמם זכו להשיג אותה, מרב עבודתם את השם יתברך בתורה ובתפלה ובמצוות ובמעשים טובים, וכל כסופם ורצונם הוא להכניס ולהחזיר את התכלית הזאת בדעת בני אדם – שכל אחד ואחד יזכה להשתעשע בשעשועי דמלכא, וכלם ישיגו תכלית עולם הבא.

על ידי המתקת הפעם – זוכים להביא רצון צדיקים לקרבנו לתכלית

אבל בשנכנסות בבני אדם בפירות ואפיקורסות, הם ושלום, או אפילו בשיש מעוט אמונה ביניהם, זה גורם, שהצדיקים בורחים מן הפנהיגות והשררה שלהם, ואין רוצים להנהיג העולם, ולהתעסק עמם להכניס בהם השגת התכלית, כי מעוט האמונה שב ישראל גורם הרון אף, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פרשת ראה): 'כל זמן שיש עבודה זרה בעולם, הרון אף בעולם'. והרון האף הזה משתלשל ומגיע אל הצדיקים שגם הם מסרבים להנהיג ולהתעסק עם נשמות ישראל. אבל בשאדם ממתיק את הרגו וההרון אף שלו במדת הרחמנות, וכמו שכתוב (תבוק ג, ט): "ברגו רחם תזכר", וכובש את בעסו, מפני שידע שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג כל פרט של הבריאה, ואין על מה לבעוס, כי הכל ממנו יתברך לבה, על ידי זה ממתיק הרון אף שמשתלשל בתודת הצדיקים, והם מתרצים להנהיג העולם, ולהכניס בהם השגת התכלית.

בשמכיר את ה' ולא בועם זוכה לקבל מהצדיקים את התכלית הזאת

נמצא, שרבונו ז"ל מנלה בתורה זאת את כל תכלית הבריאה, שהוא שעשוע עולם הבא – להכיר את הקדוש-ברוך-הוא מכל פרטי הבריאה, ולהודות לו ותברך עליהם, ואת התכלית הזאת מקבלים מהצדיקים הדבוקים תמיד בתכלית הזאת. אבל צריכים להמתיק את החרון אף, כדי שיתרצו הצדיקים להנהיג אותנו ולהכניס בנו השגת התכלית, וזה נעשה על ידי הפרת הפעם ברחמנות – שאדם יתגבר בכל כחו לכבוש את פעמו, ויזכר שהקדוש מנהיג כל פרט של הבריאה, ועל ידי זה גם הצדיקים יכבשו את פעמם ויתרצו להנהיג את נשמות ישראל ברחמנות, וכמו שכתוב (ישעיה מ"א, ט): "כי מרחמם ינהגם". ועל ידי יכניסו בהם השגת התכלית, וכלם ישתעשעו בשעשוע עולם הבא, ועל כן אשרי מי שאינו ממעך עצמו בלל, ומקרב עצמו אל הצדיקים כדי לקבל מהם השגת התכלית שהיא שעשוע עולם הבא, כי אז עולמו יראה בחייו, ויזכה להתענג על נעם זיו השכינה בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

למה משה מאם בהנהגה שלו פאשר הם התלוננו?

וקשר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד. כי הנה מציינו בפרשת השבוע את פגם המתאוננים, שבקשו עלילה לפרש מאחרי ה', וכמו שכתוב (במדבר י"א, א): ויהי העם כמתאוננים רע באזני ה' וישמע ה' ויחר אפו ותבער בהם

אִישׁ ה' וְתֹאכַל בְּקִצֵּה הַמַּחֲנֶה - וְאַחַר שֶׁהִתְלוֹנְנוּ וּבָכוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, בְּתִיב (פסוק י'): וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעָם בֹּכֶה לְמוֹשֶׁפְּחָתָיו אִישׁ לְפִתְחֵהוּ אֶחְלוּ וַיִּחַר אַף ה' מְאֹד וּבְעֵינָיו מֹשֶׁה רָע - וְאָז בָּא מֹשֶׁה רַבְּנוּ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאָמַר שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְהִנָּחֵיג אֶת הָעָם, וּכְמוֹ שֶׁפְּתוּב (פסוקים יא, יב, יד) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה', לָמָּה תִּרְעַת לְעַבְדְּךָ? וְלָמָּה לֹא מִצַּתִּי חַן בְּעֵינֶיךָ? לָשׂוּם אֶת מֹשֶׁה כָּל הָעָם הַזֶּה עָלָי; הֲאֵלֶיךָ הִרִיתִי אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה אִם אֵלֶיךָ יִלְדִיתִיהוּ? כִּי תֹאמַר אֵלַי שְׂאֵהוּ בַּחִיקָה וְגו'; לֹא אוּכַל אֲנִי לְבַדִּי לְשַׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה כִּי כְבֹד מְמֹנִי. וְהִנֵּה צָרִיךְ בְּאוֹר מְאֹד, כִּי רְאוּי לְחַבֵּן מֵהוּ הַמְּשֻׁךְ כָּל דְּבָרִים אֵלּוּ, שֶׁמִּקְדָּם הִתְלוֹנְנוּ וְהִתְלוֹנְנוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה, וְהָיוּ כְּפוּי מִזְבָּח בְּמַה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָז הָרַה בָּהֶם אַף ה', וְגַם סָרַב מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְשַׂאתָם וּלְהִנָּחֵיגָם, וּמַה הַשִּׁיכוֹת בֵּין הַנְּהַגַת מֹשֶׁה לְבֵין הַתְּלוֹנְנוֹת שֶׁלָּהֶם?

בְּשִׁמּוֹשָׁה רָאָה שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהַכְנִים הַשְּׂנֵת הַתְּכֵלִית לֹא רָצָה בְּהִנָּחָה

וְהִנֵּה עַל פִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַנִּחַל מוֹבָן הַחֲמִשָּׁה מְאֹד, כִּי עֲבוֹדַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ כָּל יְמֵי חַיָּו, הִיְתָה - לְהַכְנִים הַשְּׂנֵת הַתְּכֵלִית בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּלָם יִכְרֹו חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה, עַד שִׁיחְלוּ וּיְכַרְכוּ אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וַיִּזְכּוּ לְשַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, אֲבָל תַּכְּף וּמִיד כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהִיּוֹת כְּפוּי מִזְבָּח, וְהִתְלוֹנְנוּ עַל חֲפוּז וְעַל כָּל הַטּוֹבוֹת הַנִּפְלְאוֹת שֶׁנִּתְּנָן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָמְרוּ (בפסוקים ה, ח): מִי יֹאכְלֵנוּ בְּשָׂר; וּזְכַרְנוּ אֶת הַדְּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל

במצרים חנם וגו' – בזה פגמו מאד באמונה, וגרמו חרון אף הבא מעבודה זרה וקפירות ואפיקורסות, ונפלו גם לשמות ומפשות, וכמוכא בזוהר הקדוש (בשלח סג ע"ב) על מה דכתיב (פסוק ח) שטמו העם ולקטנו וגו' – בשמותא; עין שם. וממילא גם גרמו גם חרון אף אצל משה רבנו, עד שלא רצה להנהיגם, וכמו שכתוב (פסוק י) ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע, שתקף ומיד שגרמו חרון אף ה', גם בעיני משה היה רע, וסרב להנהיגם, וכמו שכתוב (פסוק יד): לא אוכל לבדי לשאת את כל העם הזה כי כבד ממני וגו', כי כל תשוקתו היתה להביאם להשגת התכלית ושעשוע עולם הבא.

משה משפיע לכל מנהיגי ישראל שייכלו להחזיר את התכלית

והנה מבאר כאן בדברי רבנו ז"ל, שבאשר משתלשל חרון אף ה' בצדיקים, אינם תולים את הקתרת פניהם בחרון אף ה', רק תולים את החסרון בעצמם – שהם אינם ראויים להנהיג את העולם, ולכן בקש משה רבנו מהשם יתברך שיתמנו זקנים ומנהיגים אחרים שינהיגו את העם, שהם פן יצליחו להכניס את השגת התכלית בנשמות ישראל, ואז אמר לו הקדוש-ברוך-הוא שיאספ שבועים איש מזקני ישראל, שהם יהיו הסנהדרין, ומשה יהיה הראש שלהם, וישפיע להם שפע הנבואה, וכמו שכתוב (פסוק כח): וירד ה' בענן וידבר אליו ויאצל מן הרוח אשר עליו, ויתן על שבועים איש חזקנים ויהי פניה עליהם הרוח ויתנבאו ולא יספו. כי משה רבנו – שרש כל נשמות

ישראל, וְכֵן הַמְנַהֲיָגִים מְקַבְּלִים בָּחֵם מִמּוֹנוֹ, וְעַל יְדֵי שִׁישִׁיפִיעַ עֲלֵיהֶם מוֹשֶׁה רוּחַ נְבוּאָה, יוֹכְלוּ בְּלֶם לְהַכְנִים הַשָּׂנֵת הַתְּכֵלֶת בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

איך זכו אלֶּדֶד וּמִיֶּדֶד לְנְבוּאָה כְּזֹאת בְּתוֹךְ הַמִּחְנָה?

וְאֵז בְּתִיב (פְּסוּק כו): **וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אַנְשִׁים בַּמִּחְנָה, שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִיֶּדֶד. וַתִּנַּח עֲלֵהֶם הַרוּחַ וְהִמָּה בַּפִּתְכִים וְלֹא יֵצְאוּ הָאֲחֵלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמִּחְנָה - שֶׁקָּבְלוּ אֶלְדָּד וּמִיֶּדֶד נְבוּאָה, אַף עַל פִּי שְׂלֹא הָיוּ מִן הַשְּׂבָעִים וְקָנִים, וְאָמְרוּ הַכְּמִינוּ הַקְּדוּשִׁים (מוֹכָא בְּפֵרוּשׁ רַש"י שם), שְׂבָשְׂעָה שְׂעִשׂוּ הַגּוֹרֵל לְמַנּוּי הַשְּׂבָעִים וְקָנִים, הָיוּ צְרִיכִים לְחַלֵּק שְׂבָעִים בֵּין י"ב שְׂבָטִים, וְאִם יִהְיוּ שְׂשֵׁה לְכָל שְׂבָט, הָרִי יֵצֵא שְׂבָעִים וּשְׁנַיִם, וְלָכֵן הוֹצִיאוּ שְׁנֵי אֶלְדָּד וּמִיֶּדֶד עֲצָמָם מִן הַמַּנְיָן, וְאָמְרוּ: אֵין אָנוּ כְּדֹאִין לְגַדְלָה זֶה, וְלֹא נִכְנְסוּ לְתוֹךְ הָאֲחֵל, וְאֵז וַתִּנַּח עֲלֵיהֶם הַרוּחַ וְגו' וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמִּחְנָה - שֶׁשָּׁרְתָה עֲלֵיהֶם רוּחַ נְבוּאָה בְּתוֹךְ הַמִּחְנָה, וְאָמְרוּ בְּתוֹךְ נְבוּאָתָם (פְּתִיחַ ד' ע"א): 'מוֹשֶׁה מֵת וַיְהוֹשֶׁעַ מְכַנֵּים לְאַרְיָן. וַיְהוֹשֶׁעַ קָנָא עַל זֶה מְאֹד, שֶׁיֵּאמְרוּ נְבוּאָה בְּתוֹךְ הַמִּחְנָת, כִּי לֹא הָיוּ בְּאֲחֵל שֶׁל מוֹשֶׁה רַבְּנּוּ, וְגַם אִיךְ יֵאמְרוּ דְּכַר כְּזֶה, מוֹשֶׁה מֵת וַיְהוֹשֶׁעַ מְכַנֵּים? וְעַל כֵּן אָמַר (פְּסוּק כח): **אֲדַנִּי מוֹשֶׁה בְּלֹאָם, וְעַל זֶה אָמַר מוֹשֶׁה רַבְּנּוּ (פְּסוּק כט): הַמְּקַנָּא אַתָּה לִי, וּמִי יִתֵּן כָּל עַם ח' נְבִיאִים, כִּי יִתֵּן ח' רוּחוֹ עֲלֵיהֶם. וְרֵאוּי לְהַבִּינּוּ, מַה תֵּיזָה תִּדִּין וּדְכָרִים בֵּין מוֹשֶׁה וַיְהוֹשֶׁעַ, וְכֵן לְפָנָי זְכוּ אֶלְדָּד וּמִיֶּדֶד לְנְבוּאָה כְּזֹאת בְּתוֹךְ הַמִּחְנָה.****

באור נפלא וחדש בנבואת אלדד ומיידד: 'משה מת ויהושע מכניס'

והנה לפי דברי רבנו ז"ל, מוכן הענין מאד, כי הרי זה היה כל רצון משה רבנו – שתהיה רוח נבואה בפי כל ישראל, וכלם ישיגו את השגת התכלית, שהוא שעשוע עולם הבא, וכלם יכירו אלקותו ותברך מפל פרימי הבריאה, שזהו ענין נבואה, שהנביא מגלה אלקות מתוך כל גשמיות הבריאה, שרואה סיר נפוח, ומקל שקד וכיוצא בהם, ואומר על זה נבואה, והנה משה רבנו, מרב ענותנותו, סבר שהוא אינו ראוי להכניס השגות אלו בתוך נשמות ישראל, ולכן רצה לברח מן העררה, אבל משה לא ידע שזה מחמת מעוט אמונה שיש בישראל, ולא מחמת קצר השגתו, ולכן צוה אותו השם לתברך לאסוף שבעים זקנים, ולהאציל מרוחו עליהם, כדי להראותו, שכל הרוח נבואה, והשגת התכלית, באים רק מבחו של משה רבנו, ושהוא מלבש בתוך כל אחד ואחד מישראל, והשפלות שלו משרשת בתוך כל אבר ואבר שלהם (לקיטוי מותר"ז חלק ב' סימן עב), והראיה וההוכחה הגדולה לזה הן, שהרי אלדד ומיידד – שלא היו בתוך האהל בייחד עם השבעים זקנים, גם הם זכו לנבואה, שהיא השגת התכלית, בכחו של משה רבנו, שהכניס השגת התכלית בתוך כלם, שזהו מה שהתנבאו "משה מת ויהושע מכניס", הינו שבחו של משה מנח בתוך תלמידו יהושע, ובתוך כל אחד ואחד שמכניס ענותנותו ושפלותו בקרבו, כי בזה מפר הפעם ברחמנות, וגורם שגם הצדיק יתלבש במדת הרחמנות, ויתרצה להנהיג את העדה ולהכניס בהם השגת התכלית.

הַחֶפְרֶשׁ בֵּין חִמּוּהַ לְבִנְיָהּ – מִשָּׁח וַיהוֹשֻׁעַ לְעֵינָיו הַשְּׁפֵעַת הַנְּבוּאָה

אָבֵל יְהוֹשֻׁעַ קָנָא וּמָחָה עַל זֶה, כִּי פָנָי מִשָּׁח בְּפָנָי חִמּוּהַ, וּפָנָי יְהוֹשֻׁעַ בְּפָנָי לְבִנְיָהּ (בְּכֹא בַתְּרֵא עַה ע"א) – שְׂמֻצְמָצָם אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַחִמּוּהַ. אָבֵל לֹא כֵן הַחִמּוּהַ, הִיא בְּעֶצְמָהּ מֵאִירָה לְכֵלֶם בְּאוֹר גָּדוֹל מְאֹד, וְרוֹצָה שְׂיִגִיעַ הָאוֹר לְכֵל מְקוּם בְּלֵי הַפֶּסֶק, וְלִכֵּן מִשָּׁח רָצָה שְׂיִהְיוּ כֹל עִם ה' נְבִיאִים, וְשִׁבְלָם יִשְׁתַּעֲשְׂעוּ בְּשַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, מִחַ–שְׂאִין–בֵּן הַלְבִנְיָהּ מֵאִירָה רַק מִמּוֹה שְׂמֻקְבֵּלֶת מִן הַשָּׁמֶשׁ, וּמִפְחָדֶת שְׂלֵא יִסְתִּירוּ מִמּוֹנָה אֶת אוֹר הַשָּׁמֶשׁ, וְלִכֵּן סָבַר יְהוֹשֻׁעַ שְׂלֵא כֵלֶם רְאוּיִים לְנְבוּאָה, וְצָרִיכִים לְצֻמְצָם אֶת הָאוֹר – שְׂלֵא יִקְבֵּל אוֹתוֹ זֶה שְׂאִינוֹ רְאוּי לְקַבְּלוֹ.

סוּד אֶלְדֵּד וּמִיַּד – לְהִרְאוֹת שְׂהַבֵּל אֶלְקוֹת גָּמוּר

וְהִנֵּה דִיקָא אֶלְדֵּד וּמִיַּד זָכוּ לְהַשְׁגָּה הַזֹּאת, כִּי מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטָי מוֹתְרִין חֶלֶק א' סִימָן צ"ו) שְׂאֶלְדֵּד וּמִיַּד מְרֻמְזִים עַל יְרִידַת הַשְּׁפֵעַ הָאֶלְקִי מְלֻמְעָלָה לְמַטָּה, כִּי יֵשׁ בְּחִינַת דְּדִים עֲלִיוֹנִים, כְּבִיכּוֹל, שְׂמֻשָּׁם יוֹרֵד הַשְּׁפֵעַ לְמַטָּה, שֶׁהֵן הָאוֹתִיּוֹת 'אֵל' מִצַּד אֶחָד, וְהָאוֹתִיּוֹת 'מִי' מִצַּד שֵׁנִי, שְׂוֹהוּ 'אֶלְדֵּד' וּ'מִיַּד', וּבִיחֻד עִם הָאוֹת ה' בְּאִמְצַע, שֶׁהִיא הַחֶלֶב וְהַשְּׁפֵעַ, נִתְמַלֵּא שֵׁם 'אֱלֹהִים', בְּגִימְטְרִיא 'הַטְּבַע'. לְהִרְאוֹת, שְׂפָל הַטְּבַע וְכֹל גְּשָׁמִיּוֹת הַבְּרִיאָה – הַבֵּל אֶלְקוֹת גָּמוּר, רַק שְׂמֻלְבֵּשׁ בְּדָבָר הַנִּקְרָא טְבַע, שְׂוֹהוּ עֵינָיו הַשְּׁנַת הַתְּכֵלִית, שֶׁהוּא שַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא – לְחִבּוּר, שְׂאֶלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ שְׂרוּי בְּתוֹךְ כֹּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁל הַבְּרִיאָה.

הבעל דבר רוצה לבלבל את האדם מעבודתו

והנה מבאר שם בדברי רבנו ז"ל, שפדי להוריד השפע, צריכים בהינת מנשה ואפרים, כי יש שני דברים המונעים את הורדת השפע לאדם, או שהוא מתנאה מן הניחום שלו ומן העבודות שעשה בימים הקודמים, או שמחשבות זרות והרהורים רעים באים ומבלבלים אותו בשעת עבודתו, כי הבעל דבר מתלבש בכל מיני לבושים לבלבל את דעת האדם, ולפעמים בא כמו בעל דרשן ובעל מוסר, שאומר לו, שכל תורה ותפלה ומצוות שאינן נעשות בשלמות, בא מלאך אחד, ונותן נפיקה אחת, והכל פורח לאבדון, וצריכים לדעת, שהמלאך הזה הוא הפס"ד מ"ם בעצמו, שמאים כך על האדם, ואסור לשים לב לדבריו כלל, כי כל תנועה ותנועה בעבודת השם יתברך יקרה והשוכה מאד, ואסור להסתפל על תבלבולים של היצר כלל.

על ידי השגות מנשה ואפרים זוכה לראות אלקות בתוך הטבע

ולכן בעבודת השם יתברך צריכים שתי השגות של מנשה ואפרים, "מנשה" הוא מלשון שכחה, וכמו שכתוב (בראשית מא, נא): "כי נשני אלקים כל עמלי וכל בית אבי"; הינו שישכח את כל הניחום והעמל שלו, ויהיה בטל ומבטל בעיני עצמו לנמרי. ו"אפרים" הוא מלשון פרה ורבה, וכמו שכתוב (שם): "כי הפרני אלקים בארץ עניי" – שלא יסתפל על כל תבלבולים שנכנסים לו בשעת עבודתו, רק יפרה וירבה במעשים טובים, ולא יסתפל עליהם כלל, וכשיש לאדם את שתי העבודות האלו, יכול להוריד השפע, שהיא אות ה', מן הדידים

הַעֲלִיזוּנִים, שְׂהֵם אֶלְדָּד וּמִיָּדָה, וְנִשְׁלָם שֵׁם אֱלֹהִים, וּמוֹצֵא אֱלֻקוֹתָיו
יִתְבָּרַךְ גַּם בְּתוֹךְ כָּל הַטַּבֵּעַ.

סוּד שְׂאֶלְדָּד וּמִיָּדָה הָיוּ מִשְׁבֵּט מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם

וְלִבְנֵי מוֹבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שֵׁישׁ אוֹמְרִים, שְׂאֶלְדָּד וּמִיָּדָה הָיוּ
מִשְׁבֵּט מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם, כִּי עַל יָדָם נִתְנַגְּלָה הַפֶּחַ שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל, אֲפִלוּ אִם הוּא בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה, וּמְעַרְבֵי בֵּין הַבְּרִיּוֹת, לְמִצּוֹא
אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ כָּל הַבְּרִיָּאָה, וְלִשְׁכַּח כָּל הָעֵבֶר שְׁלָהֶם, וְלַהֲפָרוֹת
וְלַהֲרַבּוֹת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלַהֲשִׁיג הַתְּכֵלִית שֶׁל שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם
הַבָּא בְּחַיִּים חַיּוּתָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לַהֲיֹוֹת מְקַרְבִּים לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, לְקַבֵּל
מִהֵם אֶת הַשְּׂגָת הַתְּכֵלִית – לְחַבֵּר אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכַל פְּרָמִי
הַבְּרִיָּאָה, וְעַל יָדֵי זֶה נִזְכָּה לְעֻלּוֹת וְלַהֲכַלֵּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי מַעֲתָה וְעַד
עוֹלָם, אָמֵן וְאַמֵּן.